

Hingedpäev paneb suured kirikud mõtlikult helisema

Ivo Karlep, 24. oktoober 2016

<http://www.pealinn.ee/newset/hingedpaev-paneb-suured-kirikud-motlikult-helisema-n178395>

Hingedpäeval laulab Helen Lokuta Jaani kirikus Mozarti lõpetamata jäänud reekviemi, Kaarli kirikus kuuleb aga kuulsa Armeenia helilooja Tigran Mansurjani kümme aastat kirjutatud heliteost.

Hingedpäeval, 2. novembril kell 18 algab Vabaduse väljaku äärses Jaani kirikus Mozarti reekviemi ettekanne. Tallinna filharmoonia kunstilise juhi Risto Joosti taktikepi all musitseerivad rahvusooperi orkester ja solistid: sopran Kristel Pärtna, metsosopran Helen Lokuta, tenor Oliver Kuusik ja bass Pavlo Balakin.

Mozarti reekviemi kanti suvel ette Birgitta festivali omaetenduse ühe osana. Helen Lokuta astus üles ka siis, ainsa eestlasena välismaiste solistide kõrval. Huvitav ja autorluse osas palju küsimusi tekitanud teos kantakse nüüd hingedpäeval Jaani kirikus uuesti ette. Lokuta ütles, et tal on hea meel reekviemis jälle kaasa teha. Pealegi veel kirikus, kuhu see teos väga hästi sobib. "Jäi natuke tühi tunne, et suur vaev sai nähtud ja hulk tööd ära tehtud, aga Pirital oli ju ainult kaks etendust," rääkis Lokuta. "Nii on selliste projektilavastustega paraku alati. Tore, et nüüd saan soleerida koos oma Estonia teatri kolleegidest solistidega, koos meie oma koori ja oma teatri orkestriga."

Paneb kaasa mõtlema

Kirikus pääseb Lokuta kinnitusel selle muusika tekstiosa palju rohkem esile kui Pirital kloostri toimunud etendusel, ja paneb inimesi hingedpäeval kaasa mõtlema. "Pirital ehk natuke segas kogu see lavaline liikumine ja etenduslik melu. Hingedpäeva ettekande puhul on võimalik kõigil süüvida rahulikult elu ja surma mõistatusse, millest see Mozarti enda poolt lõpetamata jäänud teos ju õieti räägibki," ütles Lokuta.

Selle kontserdi pilet maksab 15 eurot.

Eesti filharmoonia kammerkoor ja Tallinna kammerorkester esitavad samal päeval kell 19 dirigent Tõnu Kaljuste juhatusel Kaarli kirikus esmakordselt Eestis Armeenia helilooja Tigran Mansurjani reekviemi, mis on pühendatud armeenlaste vastu toime pandud genotsiidi ohvritele.

Kontserti korraldava Tallinna filharmoonia kommunikatsioonijuht Sven Ratassepp heitis valgust Eestis vähe tuntud helilooja loomekööki. "1939. aastal sündinud Tigran Mansurjan on öelnud, et oma teost luues seisis ta probleemi ees, et Armeenia ja lääneriikide kirikutes kantakse selliseid vaimuliku sisuga tekste ette erinevalt. Mansurjan valis küll ladinakeelse teksti, kuid selle ettekanne on armeeniapärase. Ta ei soovinud kopeerida enda jaoks harjumatu riituse retoorikat ja žeste ning loodab, et Armeenia iidse vaimuliku ja ilmaliku muusika seostamine ladina tekstidega on loonud midagi ootamatut ja isegi kergelt paradoksaalset."

Helilooja on ka tunnistanud, et tegeles selle teose kirjutamisega kümmekond aastat. Müncheni kammerorkestri tellitud reekviem valmis lõpuks 2009. aastal ja maailma esiettekanne toimus 24. aprillil 2011, Armeenia genotsiidi mälestamise päeval.

Ladina keel ja Armeenia muusika

"Selle huvitava Armeenia helilooja teose leidis dirigent Tõnu Kaljuste, kes soovitas reekviemi just hingedepäeval kavassee võtta," ütles kammerkoori koormeister Heli Jürgenson. "Kui vaatame Lääne-Euroopa klassikuid ja nende poolt vaimulikele tekstidele kirjutatud muusikat, siis torkab silma, et Armeenia traditsioon erineb sellest üsna palju. Läänes oma teose kirjutanud helilooja on läinud võrdlemisi julget teed mööda ja liitnud ladinakeelse traditsioonilise teksti Armeenia traditsioonist kantud muusikaga. Tulemus on väga huvitav ja alguses oli koorilgi vaja harjuda sellise muusikalaadiga."

Jürgenson rõhutas veel, et armeenlase teoses torkab silma just vokaali kandev osa, orkester ainult toetab seda. Väga palju on ka a cappella laulmist. Nii et koorimuusika sõprade jaoks on tegemist tõelise maiuspalaga. "On väga tore, et ka ida poolt tulev muusika on hakanud meieni jõudma, hingedepäeval sobib suurepäraselt seda kuulata ja mõelda veidi elu hapruse ning kaduvuse üle."

Kontsert Kaarli kirikus algab 2. novembril kell 19 ja on kõigile tasuta.